

Haljala valla tuuleparkide ja nende toimimiseks vajaliku taristu kavandamise kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) programmi avaliku väljapaneku järgse avaliku arutelu protokoll

Varangu Seltsimaja 03.09.2024 kell 18-20.

Osales 30 inimest, sh 20 kohapeal ja 10 *MS Teams*´i vahendusel.

Arutelu modereeris Marko Pomerants, Haljala vallavalitsusest osalesid eriplaneeringu projektijuht Eve Ojala-Bakradze, planeerimisspetsialist Janika Merisalu ja vallavanem Anti Puusepp.

Eriplaneeringu koostajate esindajatena olid kohal planeerimisekspert Jaanus Aavik (Plannum OÜ) ja keskkonnaekspert Riin Kutsar (Roheplaan OÜ), läbi *MS Teams*´i osalesid Liina Ollema (Plannum OÜ) ja Agne Peetersoo (Roheplaan OÜ). Arendajate esindajatena osalesid Eerik Reinsoo (Utilitas Wind sidusettevõtte OÜ Irbeni), Hanna Peeters, Marii Leinberg ja Tuuliki Kasonen (Sunly Wind OÜ) ning läbi *MS Teams*´i osales Janar Alamäe (Sunly Wind OÜ).

Eriplaneeringu projektijuht Eve Ojala-Bakradze selgitas sissejuhatuseks, kus planeerimisprotsessi mõistes hetkel ollakse ja tänas kõiki kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu (KOV EP) lähteseisukohtade (LS) ja KSH programmi avaliku väljapaneku kestel esitatud arvamuste eest. Riin Kutsar Roheplaan OÜ-st andis ülevaate KOV EP LS-dest ja KSH programmist, 10. juunist kuni 26. juulini 2024. a. toimunud avaliku väljapaneku kestel laekunud arvamustest ja ettepanekutest ning nendega arvestamisest teemaplokkide kaupa. Lõpetuseks tutvustas Riin Kutsar KOV EP ja KSH koostamise menetluse ajakava.

Kohapeal esitatud küsimused, vastused ja arutelu:

Piret Villum-Salak, Tatruse külast: Viitasite, et mõju varale hinnatakse kirjalike allikate toel.

Millised on kirjalikud allikad, mille põhjal hinnatakse tuulikute mõju inimeste varale ja kas nendega saab tutvuda ka?

Riin Kutsar: Me võtame aluseks Maa-ameti statistika, kuidas on mõjutanud tööstusrajatised võimalikku kinnisvara hinda. Selle kohta on ka kinnisvara hindajad raporteid jaganud, kas ja kui palju nemad seda mõjutust näevad. Aluseks on muuhulgas mujal läbiviidud uuringud, nagu Põhjamaades, kas ja kui suur kinnisvara potentsiaalne hinnamuutus on tuuleparkide rajamise järgselt. Kuna Eestist neid andmeid võtta ei ole, siis tuginevad need Põhjariikide analüüsidele. Nendega on võimalik tutvuda KSH aruandes, võtame hindamise hetkel olemasoleva kõige uuema ja värskema kättesaadava info, sest hetkel me ei ole seda kokku koondanud, kuna selle protsessi etapp, analüüs ja hindamine, on alles ees.

Kodanik: Mis on valla „komm“, et neid planeeringualasid üldse tahta?

Anti Puusepp: Ega vallal väga suurt „kommi“ ei ole. Ei saa eitada, et Eestis tervikuna pärast seda kui riik otsustas, et omavalitsused saavad väikest kompensatsiooni tuuleparkide eest, on see valla kaasatöötamist parandanud. Kui rääkida näiteks Haljala vallas 20 tuulikust, tähendaks see omavalitusele rahaliselt suurusjärgus 100 000+ eurot, see on valla eelarvele märkimisväärne raha. Seni on otsitud kokkuhoiu- ja kärpekohti 10-20 000 euro kaupa. Teine suurem vaade on, et on kaks

meist suuremat probleemi. Esiteks on EL tervikuna võtnud seisukoha, et tulevikus peab energia tulema taastuvatest energiaallikatest, seega põlevkivi enam ei konkureeri ja ei ole mõeldav kasutada tulevikus. Teisalt ei taha ka me sõltuda idanaabrist. Suures vaates on tegemist julgeoleku küsimusega, et olla võimalikult sõltumatu fossiilsetest kütustest. Kodanikena peame aru saama, et tulevikus peab energia tulema taastuvatest allikatest.

Marko Pomerants: Kliimaseaduse eelnõu on avalik ja kõik, mis puudutab uusi varusid ja lubade välja andmist, hakkab puudutama keemiatooret, mis ei võrdu kütusega. Muudatus, et maavaradele saab tuuleparke 35 aastaks rajada, on mõni aasta vana. See tagab, et maakasutus on energia tootmiseks.

Anti Puusepp: Eriplaneeringu algatamiseks pöördusid meie poole ettevõtjad, kes on teinud lepingud kohalike maaomanikega, mis on ka nende algatus, et oma maad vääringada ja tulu teenida. Kui tehakse taotlus omavalitsusele, et tahan nt detailplaneeringut teha, siis ei saa öelda, et meile see ei meeldi, me ei hakka seda menetlema. Kui asi on seaduslik, siis me menetleme seda ning asjaolud selguvad menetluse käigus. Protsess lähtub maaomanikest ja arendajatest, kes on selle algatuse teinud.

Marko Pomerants: Planeerimisseaduses on toodud asjaolud, mil planeeringut ei algatata. Neid ei olnud ja eriplaneering algatati.

Piret Villum-Salak: Praegu on arvestatud ainult neid kinnistuid, kus on eluhoone ja sissekirjutus. Mida peab inimene tegema nende kinnistutega, kus tal eluhooneid veel ei ole – mis on soetatud tuleviku tarbeks, kuhu tulevikus rajada hooneid. Kuidas saab siis tulevikus sinna ehitada, kui tuulikud tulevad lähedale? Mis selle varaga teha? Täna ollakse kinnistu omanik, kus ei ole ehitusõigust realiseeritud ja mis on lähemal kui 750 m planeeritavast tuulealast, mis sellise ala tulevik on?

Riin Kutsar: Saame arvesse võtta neid katastriüksuseid, mis on elamumaana arvel või siis maatulundusmaal olevaid õuealasid - neist saab lähtuda, kus kehtib 750 m puhverala ulatus ja kus hinnatakse piirväärtustes müra ja kõiki neid muid teemasid, mida on nimetatud. Kui tegemist on maatulundusmaa sihtotstarbega ning see jääb hiljem potentsiaalse tuuliku ja tuulepargi mõjualasse, siis sinna võib edaspidi osutada keeruliseks elamut rajada. Paljudes valdades on sinna vastav piirang eluhoonete rajamiseks seatud.

Piret Villum-Salak: Aga kui inimene ei ole veel ehitanud, siis miks sellega ei arvestata, kui otsus ehitamiseks on juba enne tehtud?

Riin Kutsar: Praegune regulatsioon seda ei võimalda, sest siis tuleks ka kõik maatulundusmaad arvesse võtta. Me ei tea, kellel peas mingi plaan on ja kas see realiseerub. Kui jääb mõjuala ulatusse, kus avalduvad olulised mõjud, siis see määratakse planeeringuga ära, kuhu eluhooneid kavandada ei saa.

Jaanus Aavik: Täna tegeleme riikliku energiaprogrammiga. See on valik, et peame otsustama, kas mingis piirkonnas energiatootmise võimalus kaalub üles iga üksikisiku võimaliku teoreetilise õiguse tulevikus. Plaane võib peas olla mitmesuguseid, aga nende realiseerumine ei ole teada. Reaalses elus tuleb teha mingeid valikuid. Ka teeprojekti puhul kaalutakse, kust tee viia läbi ja hinnatakse mõjusid – lõplik otsus langetatakse, kumb kaalukauss kogukonnale tervikuna on mõistlik. Selge on

see, et tahaks teha otsuseid, mis annavad kõigile kõik võimalused, aga seda ei saa. Oleme teekonnal, kus kaalutakse võimalused läbi ja tehakse otsused.

Piret Villum-Salak: Kui maaomanik on tegelikkuses andnud mõista, et ta ootab, et temaga võetakse ühendust, et seda arutada, siis millal seda tehakse? Seda ei ole siiani tehtud ja seda, kas seda tehakse, ei tea.

Riin Kutsar: Kas katastriüksus on välja toodud? Kui hakkame planeeringut koostama, siis peaksime teadma, millisest katastriüksusest me räägime. See info jäi vajaka. Saatke katastrinumbr ja siis on see info nii meil kui arendajatel olemas. Saab pidada vajadusel täiendavaid läbirääkimisi.

Piret Villum-Salak: Ei ole.

Jaanus Aavik: Plaanid-soovid, mis kellelgi on, tuleb saata kohalikule omavalitsusele. Kui on soov mingile krundile ehitada, siis andke sellest teada.

Riin Kutsar: Saatke palun vajalik info Evele Haljala vallavalitsusse, et see jõuaks kõigile protsessi osapooltele.

Janika Merisalu: Meile tuleb igal nädalal üks päring kinnistute kohta, kuhu soovitakse hoonet ehitada. Vallavalitsuselt saab info, kas ehitamiseks on võimalik taotleda projekteerimistingimusi või tuleb algtada detailplaneering. Võite lihtsalt küsida.

Kodanik: Aga kas üldiselt on tulevik, et kui tuleb tuulik, siis 750 m tuulikust enam ehitada ei tohi? Või tohib? Kas saaks lahti rääkida, kust see 750 m nõue tuleb ja see 2 km nõue? Kas see on praktika?

Riin Kutsar: Eelvaliku kriteerium hetkel kõne all olevate uuringualade leidmisel oli 750 m puhvrina. Tegemist on vahekaugusega, kus eeldatavalt, kui sinna kogu ala ulatuses tuuliku positsioneerida ja paigaldada, on see ulatus, kus võib avalduda potentsiaalselt müra või varjutuse võimalik mõju. Mõju ulatus sõltub ilmastikust jmt meteoroloogilistest andmetest. Kuhu reaalselt tuuliku positsioonid võimalikud kavandada on, selgub lõplikult alles planeeringu ja mõjude hindamise protsessi jooksul. Lisaks tingivad 250 m tipukõrgusega tuulikud juba selle, kui kaugel nad teineteisest peaksid paiknema. Vahekaugus on vähemalt 500 m. Müra modelleerimine, varjutus, visualiseerimine tehakse reaalsele planeeringulahendusele. Sealt tekib mõjuulatuse raadius, näiteks müra puhul piirväärtus ületatuna 40 dB, mille puhul ei ole soovituslik selles tsoonis elada, sest see on potentsiaalselt tervist kahjustav. Kuigi me oleme ka siinkohal KSH programmis välja toonud, et lähenemine müraväärtuste osas võib olla ka seaduses toodud. Kui on inimese nõusolek, siis võib aluseks võtta öise piirväärtuse 45 dB, mis on kehtivas regulatsioonis. Praktikast tulenevalt on võetud praegu madalam tase inimese kasuks 40 dB müra piirväärtus, millest parima praktika alusel lähtuda.

Marko Pomerants: Täna ei ole Eestis olemas õigusakti, kus minimaalne kaugus tuulikuni oleks määratud. Kui võtta aluseks keskkonnatasude seaduse loogika, siis kuni 250 m tuuliku puhul kuni 2 km kaugusel olevate kinnistute omanikele makstakse kompensatsiooni.

Jaanus Aavik: On võetud arvesse kogu komplekt sellest võimalikust mõjust. Pigem on puhver 750 m, sest praktika näitab, et müranormid enamasti nii kaugele ei ulatugi, aga seda ei saa üldistada, sest see sõltub maastikust, koosmõjust – ümberringi võib olla muid müraallikaid, tuuleparke, teisi

tuulikuid. Selle kaudu jõutakse lõpuks piiranguteni – varjutamine, müra. Üldist üleriigilist puhvrit pole kehtestatud.

Piret Villum-Salak: Maakonnaplaneering, mis oli esitatud ettepanekutes, on kehtetu. Kehtivas maakonnaplaneeringus on see endiselt kehtiv ning ilusad teelõigud ja vaated on seal ära toodud. Või need on juba ära tühistatud?

Janika Merisalu: Ilusad teelõigud ja vaatekohad tulenevad „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnaningimused“ maakonnaplaneeringu teemaplaneeringust, aga 2019. aastal kehtestati Lääne-Viru maakonnaplaneering 2030+, millega muutus kehtetuks ka varasem teemaplaneering. Osa teemasid on üle viidud uude maakonnaplaneeringusse, näiteks roheline võrgustik ja väärtuslikud maastikud, kuid millegipärast on jäetud välja ilusad teelõigud ja vaatekohad. Küll aga on kehtiva Haljala valla üldplaneeringuga määratud kaunid teelõigud ja avanevad vaated, mis viiakse sisse ka koostamisel olemasse üldplaneeringusse, sest nende teemade käsitlemise vajadus on seoses tuulikute teemaga üles kerkinud.

Piret Villum-Salak: Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumist vastati mulle, et maakonnaplaneeringu teemaplaneering on ka kehtiv. Praegu ma hetkel ei saa sellele dokumendile ligi, aga see vastus on olemas koos viitega, kust on leitav kehtiv dokument, kus on täpselt need samad alad välja toodud.

Janika Merisalu: Palun saatke mulle Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi kiri edasi.

Riin Kutsar: Ma tahan omalt poolt täpsustada, et olenemata sellest, kas need tulenevad kehtivast või kehtetust maakonnaplaneeringust - visualiseeringus nende ilusate teelõikudega arvestatakse.

Piret Villum-Salak: Kui meil on ilus vaade ja panete kasvõi ühe tuuliku sinna, siis see visuaal on rikutud.

Marko Pomerants: Täna saame lähtuda kehtivast õigusest ja võib-olla tulevikus ongi sellised kaunid maastikud, kus on ka tuulikud peal. Mina näiteks seda üldse ei välista. See saab lihtsalt elu loomulikuks osaks, et tulevikus ongi tuulik maastikukujunduselement.

Jaanus Aavik: Julgen ka väita seda, et olen ise kokku puutunud selliste maastikukujunduses pädevate isikutega, kes ei ole sugugi ühesel seisukohal, et see tuulik rikub maastikku. Visualiseeringutega saame anda ettekujutuse, kuidas see välja näeb, sest täna on Eestis kõrgemaid tuulikuid maastikus suhteliselt vähe. Loomulikult nad paistavad hoopis teistmoodi välja ja hoopis kaugemale. Aga see sõltub, kuidas seda vaadata ja hinnata - kas see rikub maastikuvaate ära või see on uus, senisest erinev asi. Kunagi oli ka kirikutorn silmatorkav ja võõras objekt maastikus. Ilu hindamine on alati vastuoluline ja suhteline, subjektiivne. Aga ma ei soovi enda seisukohta kuidagi peale suruda.

Riin Kutsar: Ei saa eeldada, et maastik ja ruum on ajas ühetaoline. See on ajas muutuv. Ma ise õpetan ka ülikoolis keskkonnamõju hindamist ja noorte tudengite käest ka alati küsin, kas ja kuidas neile meeldib tuulepark, kuidas nad suhtuvad tuumajaama? Siis tänapäeva ja noored tudengid ei saa üldse aru, miks on diskussioon tuuleparkide visuaalsest mõjust – meil on neid vaja ja see on meie tulevik. Aga ma mõistan, kui sa oled harjunud kindlas asukohas elama, siis teie jaoks on see oluline maastiku muutus.

Anti Puusepp: Vallavalitsuses oleme korduvalt arutanud päikesepaneelide teemat ja ka kohalikud elanikud on seda tagasisidet andnud, et suuremate maanteede ääres me väldime ja enam ei luba vaatelistesse aladesse paigutada päikesepaneeli, sest need tõesti rikuvad seda maastikku ja vaadet. Kui rääkida tuuleparkidest, siis tänased tuulikud on suured, aga see tähendab ka seda, et neid on vähem ja nad on majesteetlikumad. Virtsus on palju väiksemad ja kobaras koos ja see ongi hoopis teine mõju. Suures pildis, kui räägime maastikust, siis ma olen nõus, et ilu on vaataja silmades, aga reaalsuses, kui sa vaatad seda tuulikut, mis käib ringi ja saad aru, et sealt tuleb sinu seina elekter, mis ei haise. Ja teistpidi, kui ma mõtlen näiteks Narva elektrijaama korstnaid, siis need on küll palju koledamad igasugusest tuulikust ja päikesepaneelidest.

Riin Kutsar: Fotomontaaž on see, mis tehakse avalikult kasutatavatest asukohtadest just selleks, et anda see nägemus, milliseks maastik kujuneb ja see on ka aluseks diskussioonile, et kas on vajalik tuulikute paigutuse osas midagi muuta, nt läbi mängida paigutus, et see oleks vähem silma riivav. Kui lahendus on paigas, siis on see diskussiooni koht, kas ja kuidas on võimalik tuuliku paigutada selliselt, et rakendada leevenduspõhimõtet võimaliku visuaalse mõju osas.

Piret Villum-Salak: Kellega te neid fotomontaaže vaatate, kas see on vallavalitsus?

Riin Kutsar: Ei, ühiselt järgmisel avalikul väljapanekul. Aga see on mõttekoht, mida ma ka enne mainisin, et kogukonnaga kohtumised ei pea piirduma ainult seaduses ette nähtud avaliku protsessiga, vaid see mõte on lendu paisatud, et saab korraldada ka täiendavaid infopäevi. Kui me oleme planeerimisega nii kaugel, siis saavad sellele kaasa aidata nii arendajad kui ka vald omal initsiatiivil, et täiendavaid koosolekuid korraldada erinevate teemade käsitlemiseks.

Piret Villum-Salak: Kui tulevikus jõutakse sinna, et maailmas on see tuulegeneraatori või tuuliku sündroom, mis tekitab tervisele kahjulikke sümptomeid, mis siis saab? Kes selle eest vastutab? Või öeldakse nagu poliitikas, et mind sel ajal otsuse juures ei olnud, ma ei vastuta? Kui see mõju tekib hiljem, võime võtta ka põhjavee mõju – kaob ära 10-15 a pärast, vibratsioon – tekitab mõju hiljem. Kes selle eest siis vastutab?

Marko Pomerants: Planeerija saab aluseks võtta kehtiva õigusruumi. Ma arvan, et täna ei ole olemas ühtegi organisatsiooni, kellele oleks selline pädevus sellist garantiid anda.

Riin Kutsar: Mõju hindamise roll ongi vastavalt kehtivale seadusandlusele hinnata ja prognoosida, kas selle kavandatava tegevuse tulemusel võivad eeldatavalt olulised keskkonnamõjud kaasneda või mitte. Kõigi seaduses nimetatud mõjuvaldkondade kohta ei olegi piirväärtusi, aga võtame aluseks selle, mis on Põhjamaades praktika alusel teada ja mida oleme programmis kirjutanud, näiteks varjutust ei tohigi olla rohkem kui kaheksa või kümme summeeritud tundi aasta jooksul. Selle oleme sinna kirja pannud. Mina loodan väga müra metoodilisele analüüsile, mida praegu Kliimaministeeriumi eestvedamisel koostatakse, et see annab sisendi nendele õigusaktide muudatustele, et teie teaksite, mis on need lävendid ja ka meie mõjuhindajatena saame aru, mida kõige õigem aluseks oleks võtta. Meie roll mõju hindamise konsultandina on välistada oluline keskkonnamõju. See ei tähenda, et keskkonnamõju tegevuse tulemusena üldse ei kaasne. Teatud mõjude osas, kus see on keskkonnamõju või olulise keskkonnamõju tekke tõenäosus suurem, selles osas rakendatakse järeelseiret. Arendaja peab teatud asjaolusid seirama, kas see mõju avaldub tuuliku tegevusest või tuulepargi tegevusest tulenevalt. Kui seal on seos tuulepargiga, siis on see paraku alati arendaja vastutus. Seega on oluline välja selgitada, kas kavandatava

tegevusega põhjustatakse keskkonnas pöördumatu kahju või avaldub mõju inimestele. Kui see tulem on seostatav, siis on arendaja vastutus ning sellepärast on arendajate huvi igas tegevuses, mitte ainult tuulepargid, vaid ka igal pool mujal, et ka mõjuhindaja teeks korrektset tööd ja paneb kõik need tegevused kirja ja hindab võimalikke mõjusid korrektselt, võttes arvesse parimaid praktikaid. Samuti on arendaja roll aidata ka ise kaasa selles mõjuhindamise protsessis võimalike mõjude väljaselgitamiseks ja mõjude minimeerimiseks.

Jaanus Aavik: Eve on valla poolt pöördunud Terviseametisse ja saanud sealt vastuseid, mis käsitlevad sama teemat. Täna on kõigi inimese tervist puudutavate teemadega üks põhiküsimus – kuidas olla veendunud, et mõju on põhjustatud just sellest või millestki muust. Tuuleparkide puhul ei ole vähemalt tänased uuringud mitte üksi kinnitanud, et on tuvastatav selgelt tuulepargi tervisele kahjulik mõju selliste vahekauguste puhul. See ei ole ainult Eesti teema ja põhjalikke uuringuid on tehtud ka mujal. Nende tulemuste kokkuvõte on see, mille põhjal täna saab Terviseamet, kes haldab suurt pilti, öelda oma seisukoha, et seal ei ole võimalik tuvastada üheselt seost.

Kodanik: Mulle jäi enne arusaamatuks see 750 m või kes selle numbri välja ütles, et 750 m ja pärast seda ei kuule, ei näe, ei taju üldse.

Jaanus Aavik: See on üldistus praktilise kogemuse baasil. Kui vaadata enamikku mürakaarte näiteks, siis selles ulatuses võib levida ülenormatiivne müra, kaugemale üldiselt ei ulatu. Just tüüpiliselt ja üldistatult ongi see umbes 500 m kandis ja 750 m on võetud juba puhvriga.

Riin Kutsar: See number ei tulene kusagilt juhistest ega seadusandlusest, vaid Eestis väljakujunenud praktikast. Ja siin ongi aluseks võetud varasem teadmine ja info, kui kaugemale võivad eelduslikud mõjud ulatuda. Tuuleparkide või taastuvenergeetika asukoha valik saab toimuda kas läbi üldplaneeringu või eriplaneeringu protsessi. Protsessis on varasemalt võetud aluseks ka üks kilomeeter, aga siis mindi üle 750 m peale, et mitte välistada teatud ruumi. Kitsendusi ja piiranguid, sh looduskaitse on nii palju. Ka ornitoloogid on öelnud, et kui eemaldute inimestest nii kaugemale, siis tulevad vastu loodus ning kaitstavad liigid. Sellest 750 m kriteeriumist jm aluskriteeriumitest lähtuvalt on leitud Haljala valda esimesed uuringualad, millest me räägime. Aga kui suur ruumiline ulatus ja maht on võimalik nendel uuringualadel, see selgub planeeringu koostamise ja mõjuhindamise käigus.

Riin Kutsar: Müra hindamisel võetakse alati aluseks ka ilmastiku näitajad ehk müramodelleerimise tarkvaras tuleb algandmena aluseks võtta meteoroloogilised andmed. Näiteks enam levinud tuulesuund. Samuti saab teha ka maastiku struktuuri arvesse võttes või ka ilma selleta, sest ka see võib olla ajas muutuv. Halvim võimalik stsenaarium võtab arvesse valdavalt tuulesuuna, müraallika paiknemise jne.

Kodanik: Saardes on tipptehnoloogia. 2,6 km kaugusel tuulepargist elab tuttav ja nad said selle kõik - vibra, valgusreostuse ja tuuliku labaheli ning taluvustasu ka ei ole. Ja kui lugeda välismaist kirjandust, siis 2,5 km võiks olla vahemaa tuuliku ja elukoha vahel. See 750 m, kust see number tuli?

Piret Villum-Salak: Seadust kui sellist ei ole. Arendaja ametlik vastus on, et lähtume seadusest, aga seadus ei reglementeerigi mingeid asju. Kui võtta müra tase – kui võtta vaikus vs 40dB ja vaikus vs

maal vaikus või vaikus vs linnavaikus, siis see on ka väga erinev. Seadus ei reglementeeri, kas sa elad maal vaikusel ja mis on sinu norm müratase või sa elad linnas ja mis on sinu norm müratase. Linnainimesel hakkab maal lausa halb, sest seal müra ei ole, millega ta harjunud on.

Riin Kutsar: 750 m on võetud uuringualade või selle eriplaneeringu asukoha valiku ühe kriteeriumina. See ei ole seadusega kokku lepitud. Protsessi lõpuks, mis tuleb tuulepargi või konkreetse tuuliku vahemaaks mõne elumajaga, siis see selgub juba konkreetset läbi viidud mõjude hindamise ja mudeldamiste tulemusena. Näiteks, kui võtame müra, siis see joon, lubatud kaugus, jookseb sealt, kust öise müra piirväärtus on suurem kui 40 dB. Varjutuse puhul, kui mängitakse planeeringulahendus läbi ja leitakse, et kuskil eluhoone juures ületab varjutuse tekke võimalus 8 summeeritud tundi aastas, siis on vaja mõelda uuele lahendusele ja otsida alternatiivi. Need on künnised, millest me praegu parima teadmise alusel lähtume. Hindamise tulemusena kujuneb lõplik planeeringulahendus ning selgub info kui kaugele need eeldatavalt olulised mõjud ulatuvad, kuhu edaspidi planeeringualast tulenevalt näiteks elamu kavandamine ei ole võimalik.

Marko Pomerants: Lähteseisukoht on alus, millest hakatakse edasi või tagasi minema.

Jaanus Aavik: See kindlasti ei ole ka pideva müraallika loomine. Kuna tuuliku töö sõltub tuule olemasolust, siis ta on mingitel aegadel oluliselt vaiksem ja mõnel juhul seisab.

Marko Pomerants: Fakt on see, et ta muudab olemasolevat olukorda.

Anti Puusepp: Tuulikud tulevad ala sisse, mitte ei ole servad paksult tuulikuid täis pikitud ja neid variante, kus kellegi elamine on 750 m tuulikust, saab olema väga üksikuid kui üldse.

Riin Kutsar: Räägime eelvaliku kriteeriumist, mis on 750 m. Lõpliku lahenduse korral hindame, kui kaugele olulise mõju raadius ulatub.

Piret Villum-Salak: Kui andsime käe uurimiseks, siis nüüd on näha, et kui ei ole keskkonnapiirangut, siis need tuulikud tulevad. See oleks võinud olla eelnevalt selgelt välja öeldud, siis oleks olnud kõigile selge.

Jaanus Aavik: Väga vähe on neid planeeringuid, kus saab absoluutselt kõigi ettepanekutega arvestada, sellisel juhul jääksid paljud asjad üldse tegemata. Täna on selge, et tegemist on algatatud eriplaneeringuga, mille eesmärgiks on rajada tuulepark ja lähtealus on, et kaalutakse planeeritava asja tulemist, mitte ära jäämist.

Kodanik: Inimestele ei ole edastatud piisavalt infot, et nad reaalselt tajusid neid suuri tuulikuid.

Kodanik: Mis alusel see piirkond üldse välja valiti, kuhu tuulikud potentsiaalselt tulevad?

Riin Kutsar: Dokumendis on kogu eelvaliku protsessi põhjalikumalt kirjeldatud, aga esmane alus on arendajate ettepanek taastuvenergeetika alade leidmiseks. KOV-ide ülesandeks on mh tegeleda energeetikaprobleemide lahendamise küsimusega läbi üldplaneeringu protsessi või algatada eriplaneering. Uuringualad kujunesid eelvaliku kriteeriumite alusel, kui pandi kaardile kõik need kriteeriumid, mis on ka dokumendis loetletud: põhivõrgu lähedus, potentsiaalse taristu olemasolu, 750 m elu- ja ühiskondlikest hoonetest, kõik keskkonnakaitsealased kitsendused ja piirangud, kus on tegevus välistatud jne. Sealt tekkisid ruumikujud, kus vähegi on potentsiaalselt võimalik tuuleparki kavandada. Aga see veel ei tähenda, et kogu ruum on lõpuks tuulepargina realiseeritav.

Tehtud eeltöö annab teadmise uuringualadest, mida uurida ja alad pigem kitsenduvad veelgi, mitte ei laiene.

Marko Pomerants: Ka teistes valdades käib sama protsess. Väike-Maarja ja Vinni valla piiril on sama olukord, et tuleb ühine tuulepark, nagu on Kadrina ja Haljala piiril.

Anti Puusepp: See, et me arutame täna eriplaneeringut, tuleneb sellest, et algselt oli ju riigi poolt ülesanne panna tuuleparkide alad üldplaneeringusse. Haljala otsustas loobuda üldplaneeringus tuuleparkidest, aga selle asemel tulebki eriplaneering. Muidu tuleks seda kõike praegu arutada üldplaneeringu menetluses.